

Handreiking VOTOB 2024

REACH vanuit het terminal perspectief

Inhoud

Inleiding en doel van deze handreiking	3
1 De REACH Verordening: de kern van de wetgeving	6
1.1 Doelstelling en processen van REACH	6
1.2 Het REACH registratieproces	7
1.2.1 De identiteit van stoffen	8
1.2.2 REACH impact op de keten: de REACH “rollen”	8
1.2.3 Communicatie: het SDS	9
2 De relatie van de terminals ten opzichte van hun klant	10
2.1 De service van terminals in relatie tot de klant	10
2.2 De scenario's (service en klant)	11
2.2.1 Scenario 1: ontvangst in de EU en verdere doorvoer in de EU of export buiten de EU	11
2.2.2 Scenario 2: ontvangst van buiten de EU en invoer in de EU	12
2.2.3 Scenario 3: ontvangst van buiten de EU en opslag onder toezicht	13
2.3 Overige risico- en compliance beoordelingen	14
2.4 De “eigen” REACH rol	14
2.4.1 De terminal in zijn rol als downstreamgebruiker of distributeur	14
2.4.2 De functie van een SDS in en buiten de EU	15
2.4.3 Rol als registrant	16
2.4.4 De functie van het stofidentiteitsprofiel (SIP)	16
2.4.5 Autorisatie en beperking (restrictie)	17
2.5 Overige kwaliteit-, milieu- en veiligheidsbeoordelingen	17
3 Slotwoord	18
Figuren	
Figuur 1 Scenario 1: de terminal ontvangt de stof op de EU-markt	12
Figuur 2 Scenario 2: de terminal ontvangt de stof die van buiten de EU-markt komt en importeert deze namens de klant	13
Figuur 3 Scenario 3: de terminal ontvangt de stof buiten de EU-markt	13
Begrippenlijst	20

Inleiding en doel van deze handreiking

Waarom deze handreiking: focus en doel

Met deze handreiking helpt VOTOB haar leden bij het voldoen aan de REACH-vereisten. REACH is een Europees wettelijk kader voor alle stoffen (brandstoffen en chemische stoffen, gevaarlijke en niet gevaarlijke), waaraan tankopslagbedrijven en haar klanten moeten voldoen wanneer zij een stof op de Europese markt brengen. **De REACH-verordening** heeft tot doel de gezondheid van de mens en het milieu te beschermen tegen de risico's die alle stoffen kunnen opleveren. Veel daarvan is ook geregeld via Arbowetgeving, onze vergunningen et cetera maar de via de REACH-registratie gegenereerde gegevens, zoals REACH conform Safety Data Sheets, zijn daarbij ook onontbeerlijk. En voor die REACH-informatie zijn terminals afhankelijk van hun klanten.

Wezenlijk onderscheid van terminals ten opzichte van andere industrieën is dat de klant van de terminal eigenaar blijft van het product. De klant is primair verantwoordelijk voor het voldoen aan REACH, maar de terminal voert namens de klant handelingen uit (zoals opslag en blenden), en wordt daarmee medeverantwoordelijk.

De REACH-verordening maakt onderscheid tussen stoffen en mengsels (een mengsel bestaat uit twee of meer “gemengde” stoffen). Voor de term product is geen definitie in de REACH-verordening. Daar waar de algemene term “product” wordt gebruikt in dit rapport, zoals hierboven, dan is dat omdat het zowel een stof als een mengsel, in de zin van REACH, kan zijn.

Om de terminal hierin te helpen, is het doel van deze handreiking met name het informeren van het management van de terminal om de juiste controles uit te voeren, bij het ontvangen van een nieuwe stof of samenstelling. Ideaal gezien worden deze controles de eerste keer uitgevoerd voordat er een contract tussen de terminal en de klant wordt gesloten. Het is van belang om de klant te informeren over de REACH-vereisten en de controles die de terminal hiervoor uitvoert. Door de klant te informeren en vereisten vast te leggen in het contract, kunnen controles hierop uitgevoerd worden. Deze controles zijn vooral belangrijk wanneer een product wordt geïmporteerd in de EU. Daarnaast zullen deze controles ook uitgevoerd moeten worden, wanneer er een wijziging plaatsvindt in de handelingen die de terminal voor de klant uitvoert.

In deze handreiking is te lezen wat REACH precies inhoudt en hoe dit zich relateert tot het werk van de terminals in relatie tot klanten. De handreiking is een vervanging van de bestaande handreiking van VOTOB: het “REACH Guidance document - Roles and responsibilities for the tank storage terminal operator”, maar richt zich specifiek op de bijzondere rol die een terminal heeft in relatie tot haar klanten en de compliance beoordeling. Daarnaast gaat deze handreiking niet in op wat REACH in de volle breedte inhoudt. Voor meer informatie over de REACH-wetgeving wordt u doorverwezen naar de informatie die te vinden is op de website van ECHA. De richtlijn productacceptatie van VOTOB blijft van kracht en hier wordt vanuit deze handreiking naar verwezen.

De REACH-verordening: milieu- en veiligheidsregels én marktregulerend

REACH is de Europese Verordening die van toepassing is op alle (chemische) stoffen, dus ook op een groot deel van de producten die op opslagterminals worden op- en overgeslagen. Afvalstoffen, stoffen in transit en onder douanetoezicht (mits er geen handeling mee wordt verricht) vallen buiten het toepassingsgebied van REACH. Voor de terminal zijn relevante handelingen met een stof bijvoorbeeld het mengen of additiveren van stoffen. Het nemen van monsters en het opslaan van stoffen valt niet onder een handeling.

Voedingstoffen, geneesmiddelen, biociden, ruwe olie en enkele gereguleerde producten zijn vrijgesteld van meerdere verplichtingen in REACH (o.a. registratie), maar niet van REACH in zijn geheel.

REACH is wetgeving gericht op het beschermen van de mens en het milieu vanwege de risico's van stoffen. De belangrijkste plicht voor alle bedrijven die stoffen produceren in de EU of importeren naar de EU is de stofregistratie met een dossier. Aan dit dossier moet elke registrant financieel bijdragen. Hierdoor is REACH niet enkel een milieu- en veiligheidswet is, maar ook een economische/ markt regulerende wetgeving. Een deel van de controle op deze verantwoordelijkheid van klanten ligt bij de terminals, om het gelijke speelveldprincipe (level playing field) te borgen.

Het niet voldoen aan deze wet is, vanwege dit marktregulerende principe, in de Nederlandse wetgeving, een economisch delict met bijbehorende hoge boetes en persoonlijke aansprakelijkheid van leidinggevenden.

Over VOTOB

VOTOB is de branchevereniging van tankopslagbedrijven (terminals) in Nederland. De bedrijven bieden terminalfaciliteiten aan voor de opslag van (bio)brandstoffen, (fijn)chemicaliën en voedingsstoffen. De terminals verlenen services voor de klant zoals op- en overslag en het blenden van producten, terwijl het product eigendom blijft van de klant. Daarnaast kunnen de terminals ook douane activiteiten verrichten voor de klant. VOTOB helpt leden bij veilig, duurzaam en transparant ondernemen. VOTOB wil de leden daarom helpen bij het voldoen aan de vereisten van dit kader bij het uitvoeren van hun services.

De REACH-verordening: de kern van de wetgeving

1.1 Doelstelling en processen van REACH

REACH is de Europese wetgeving met één hoofddoel: veilig gebruik van alle stoffen, opgedeeld in de volgende subdoelen:

- het veilig gebruik van chemische stoffen voor mens en milieu;
- het beperken of verbieden van de meest gevaarlijke stoffen.

De EU-wetgeving is rechtstreeks van kracht in Nederland (er zijn in de EU geen “landenversies” van REACH). Wat deze twee doelen van REACH inhouden leggen we hieronder kort uit:

Stimuleren van het veilige gebruik van chemische stoffen voor mens en milieu

Om de risico's van het gebruik van stoffen te kunnen beheersen is informatie nodig. Daarom moet iedereen die in de EU een stof produceert of in de EU importeert deze stof registreren. Zonder registratie mag de stof niet op de markt worden gebracht of worden gebruikt.

Het registratiedossier bevat de volgende informatie:

- de stofidentiteit en samenstelling;
- de eigenschappen van de stof waaronder fysisch-chemische eigenschappen, toxicologie en ecotoxicologie;
- de classificatie van het gevaar;
- grenswaarden voor mens en milieu;
- voor gevaarlijke stoffen die in grotere hoeveelheden worden geregistreerd, een overzicht van de gebruiken en gedetailleerde informatie over hoe de stof veilig en verantwoord kan worden gebruikt. Dit laatste staat in een chemisch veiligheidsrapport. Als het dossier is geaccepteerd dan krijgt de stof een registratienummer;
- de belangrijkste informatie wordt opgenomen in het SDS (Safety Data Sheet) of VIB (Veiligheids-Informatieblad) in het Nederlands. De gedetailleerde informatie over hoe de stof veilig kan worden gebruikt (blootstellingsscenario's) kan als bijlage worden toegevoegd aan het SDS. In dat geval gaat het om een extended SDS (e-SDS).

Met het verzamelen van deze informatie wordt zicht gecreëerd op welke (gevaarlijke) stoffen aanwezig zijn op de Europese markt en hoe deze veilig moeten worden gebruikt. Ook is het registratierapport vaak de aanleiding voor vervolgstappen voor de meest gevaarlijke stoffen die uiteindelijk tot een beperking van het gebruik of een totaal verbod of uitfasering kan leiden (zie hieronder).

Beperken of verbieden van het gebruik van de meest gevaarlijke stoffen

De uitfasering, beperking (restriction in de Engelse wettekst van REACH) of een totaal verbod zijn vastgelegd in de voortschrijdende REACH-wetgeving. Aan de hand van het CAS- of EINECS-nummer is het mogelijk om op de website van ECHA te controleren of er sprake is van een verbod, beperking of uitfasering van een stof.

Voor benzeen gelden voor de industrie en dus ook de terminals allerlei beperkende maatregelen (geen totaalverbod). Deze stof is opgenomen in bijlage XVII van REACH (beperkingen), maar onder voorwaarden mag het wel in mengsels boven 0,1% op de markt worden gebracht.

1.2 Het REACH-registratieproces

Het REACH-registratieproces is verplicht wanneer een stof (met een hoeveelheid van meer dan 1 ton/jaar) op de EU-markt wordt gebracht. Dit kan gebeuren door het produceren in de EU of het importeren van een stof op de EU-markt. Hieronder wordt uitgelegd hoe het REACH-registratieproces werkt.

Speciale situatie registratieplicht: Wanneer een klant een terminal verzoekt om producten te blenden in het douanedepot.

REACH is niet van toepassing op stoffen onder douanetoezicht, tenzij deze worden bewerkt of verwerkt. Dit betekent dat bewerking (blenden of additieven toevoegen) enkel plaats mag vinden onder douanetoezicht, mits de betrokken stoffen geregistreerd zijn onder REACH.

Dit betekent dat de klant voor deze stoffen een SDS moet aanleveren die voldoet aan de REACH-vereisten (inclusief een registratienummer, zie hieronder), anders mag en kan de opdracht niet worden uitgevoerd.

Een registratie moet worden uitgevoerd door een fabrikant in de EU of een importeur naar de EU. De registrant moet in de EU gevestigd zijn of in de EU vertegenwoordigd worden door een Enige Vertegenwoordiger - EV (UK-versie OR = Only Representative). Het dossier dat voor deze registratie

wordt opgesteld wordt vaak door meerdere bedrijven samen ingediend (er zijn vaak meerdere bedrijven die een stof produceren of importeren). Er is één Lead Registrant of hoofdregistrant die het hoofddossier indient en de overige bedrijven zijn co-registranten en kopen zich in het dossier in.

Nadat het dossier is opgesteld, wordt het ingediend bij ECHA (European Chemical Agency). ECHA stuurt dan vervolgens een bevestiging met de volgende gegevens:

- de juridische entiteit van de registrant;
- de identiteit van de stof;
- het bijbehorende EC-nummer (en CAS-nummer);
- het unieke bijbehorende registratienummer (voor elk bedrijf per ingediend dossier).

Het registratienummer bestaat uit 18 cijfers, waarvan de laatste vier cijfers verwijzen naar de registrant die het dossier heeft ingediend.

Vanwege de kosten van het indienen van een dossier wordt het niet of niet correct registreren en op de EU-markt plaatsen van een stof als economische delict gezien, omdat op die manier registratiekosten worden vermeden ten opzichte van concurrenten. Omdat terminals medeverantwoordelijk zijn voor het voldoen aan REACH door hun klanten, betekent dit dat zij medeverantwoordelijk kunnen zijn voor dit economische delict.

1.2.1 De identiteit van stoffen

REACH-registratie kan alleen plaatsvinden voor stoffen en niet voor mengsels. Een mengsel (bestaande uit twee of meer stoffen) wordt niet geregistreerd. De stoffen die in het mengsel zitten, moeten per stof geregistreerd worden. Stoffen die wel REACH geregistreerd kunnen worden zijn als volgt gedefinieerd:

- enkelvoudige stoffen;
- meervoudige stoffen (met vaste verhoudingen);
- complexe stoffen met onbekende of variabele compositie: in het Engels bekend als UVCB – Substance of **U**nknown or **V**ariable composition, **C**omplex reaction products or **B**iological materials). Onder andere alle petroleumproducten vallen hieronder.

Voor UVCBs geldt dat er een zogenoemd stofidentiteitsprofiel aangeleverd dient te worden. Dit profiel moet passen binnen de verschillende gehalten van aanwezige stoffen zoals deze op het SDS vermeld staan. De terminals moeten aan de controle hierop invulling geven door het volgen van de VOTOB Richtlijn Productacceptatie. Hierdoor is dit geborgd in het productacceptatieproces van de terminal.

1.2.2 REACH impact op de keten: de REACH “rollen”

Om te begrijpen waar een klant van een terminal aan moet voldoen, is het van belang om te begrijpen welke rol de klant inneemt. Dat kunnen volgens REACH vijf verschillende rollen zijn, wanneer de klant een stof of mengsel levert aan de terminal. De rollen zijn:

1. de fabrikant (producent);
2. de importeur;
3. de enige vertegenwoordiger (van een fabrikant of samensteller/formulator buiten de EU);
4. de downstreamgebruiker (bijvoorbeeld een samensteller/formulator in de EU);
5. de distributeur.

De bedrijven die één van de eerste drie rollen innemen, plaatsen het product als eerste op de EU-markt en zijn tevens registrant van de stof (of van alle stoffen in het mengsel). De laatste twee rollen hebben hun product ontvangen op de EU-markt en voeren daarmee een handeling uit (downstreamgebruiker) of verhandelen dit verder (distributeur).

In de praktijk is een terminal een downstreamgebruiker of distributeur. De entiteit die één van de vijf rollen vervult staat in rubriek 1.3 van het Safety Data Sheet (SDS) en neemt verantwoordelijkheid voor de inhoud van het SDS.

Handelaren (binnen of buiten de EU) zijn vaak de klant van de terminals. Zoals hierboven te zien is, is dit geen rol die binnen REACH bestaat. Het is daarom van belang om bij de klantvraag van een handelaar helder te krijgen welke rol de leverancier van het product (en SDS) inneemt. Welke rol de klant ook inneemt, hij is verplicht om vanuit een juridische entiteit in een EU-lidstaat een stof te registreren en verantwoordelijkheid te nemen voor het SDS.

De terminal neemt alleen maar de rol van downstreamgebruiker of distributeur aan bij haar gebruikelijke activiteiten. Indien de terminal de registratiesituatie en het SDS van een stof van een klant niet goed vooraf checkt, bestaat het risico dat zij zelf als importeur wordt gezien en daarvoor verantwoordelijk is als er geen registratie is. Dit geldt ook voor het blenden onder douanetoezicht, waarbij voor alle componenten een REACH-registratie noodzakelijk is. Als deze niet door de klant is gerealiseerd, is de terminal hiervoor verantwoordelijk.

1.2.3 Communicatie: het SDS

Het SDS (Safety Data Sheet of Veiligheidsinformatieblad – VIB in het Nederlands) wordt verplicht met een stof meegeleverd en bevat de belangrijkste informatie van een stof. Dit is voor de terminals **hét document** dat zij van de klant **moeten ontvangen**, zodat terminals kunnen toetsen of de klant aan de wet voldoet. Deze check van het SDS van een klant aan REACH is cruciaal omdat de terminal medeverantwoordelijk is voor het voldoen aan REACH. Onderdeel van deze plicht is het goed checken van het SDS.

Alle details waaraan het SDS moet voldoen staan in bijlage II van REACH. Het moet worden geleverd in de taal van het land waar de stof geleverd wordt. Ook in de Arboret is geborgd dat REACH-geregistreerde stoffen een Nederlandstalig SDS dienen te hebben. In paragraaf 3.4.1 gaan we verder in op de manier van het checken van het SDS.

Handelaren non-EU en de administratieve informatie op het SDS

Voor een terminal komt het regelmatig voor dat een klant van buiten de EU komt. Deze klanten zetten soms hun eigen non-EU identiteit in rubriek 1.1. Dit mag niet! Het is verplicht voor de leverancier van een REACH-compliant SDS om een EU-entiteit in deze rubriek te plaatsen, die verantwoording neemt voor de compliance aan REACH. Hiervoor kan een klant een importeur (in de EU) of enige vertegenwoordiger aanwijzen. Een enige vertegenwoordiger kan enkel een producent of formuleerder van buiten de EU vertegenwoordigen, maar geen handelaar.

Als het niet mogelijk is om een SDS met de juiste EU-entiteit te verkrijgen omdat klanten dit hardnekkig weigeren bijvoorbeeld, dan kan als alternatief bewijs van de registratie (bij het importeren naar de EU), een ECHA-bevestiging van de registratie worden aangeleverd. Op deze bevestiging staan het CAS/EC-nummer van de stof, het unieke én volledige REACH-registratienummer en de juridische entiteit (in de EU!) van de registrant (die één van de eerste drie REACH-rollen vervult: fabrikant, importeur of enige verantwoordelijke).

De relatie van de terminals ten opzichte van hun klant

2.1 De service van terminals in relatie tot de klant

Terminals vervullen in de praktijk vooral de rollen van distributeur (bij alleen opslag) of downstream-gebruiker (bij het blenden, additiveren of op kwaliteit houden van de stof). Terminals zijn of worden geen eigenaar van een stof of mengsel dat door de klant geleverd wordt.

Naast het opslaan en blenden van stoffen en mengsel, kan de terminal ook (namens de klant) een stof of mengsel in de EU inklaren. Wanneer een stof (of mengsel) wordt ingeklaard, komt deze op de EU-markt. Dit betekent automatisch dat de stof (of het mengsel) onder REACH valt en aan de REACH-eisen moet voldoen. De stof (of het mengsel) moet dan geregistreerd zijn en het bijbehorende SDS moet voldoen aan de eisen van bijlage II van REACH. De klant heeft daarvoor een importeur of enige vertegenwoordiger nodig op wiens naam dat gebeurt.

Wanneer een terminal een stof inklaart voor de klant, zal de klant vrijwel nooit de rol van fabrikant innemen, omdat een fabrikant stoffen in de EU produceert en daarom niet hoeft te importeren (in sommige gevallen is sprake van herimport en dan is dit wel mogelijk).

Voordat een terminal een stof (of mengsel) inklaart namens de klant, moet de terminal bevestiging hebben dat de stof of de stoffen in het mengsel zijn geregistreerd conform REACH. Wanneer de klant niet voldoet aan de REACH-vereisten, wordt de terminal hiervoor (mede)verantwoordelijk en brengt het een niet geregistreerde stof op de EU-markt. De terminal moet in dat geval de stof niet inklaren.

Indien de terminal toch inklaart dan is hij daarmee schuldig aan het op de markt brengen van een stof zonder REACH-registratie, wat een economisch delict is. Hiervoor kunnen (hoge) boetes opgelegd worden, die hoger zijn dan het economische voordeel. Deze handreiking gaat verder niet in op de juridische aspecten hiervan.

Voor de verschillende handelingen die de terminal uitvoert voor de klant, in combinatie met de rol van de klant, is het mogelijk om scenario's op te stellen. Elk scenario geeft aan welke controles de terminal moet uitvoeren om na te gaan of de klant aan REACH voldoet. Bij elke wijziging van de klantvraag, moeten de scenario's opnieuw doorlopen worden. Een voorbeeld van een wijziging van de klantvraag is dat de stof eerst alleen opgeslagen wordt, en dat de klant nu vraagt of deze gemengd kan worden.

De volgende scenario's kunnen worden onderscheiden:

Scenario 1: ontvangst van een stof (of mengsel) in de EU en verdere doorvoer in de EU of daarbuiten (de bestemming maakt geen verschil);

Scenario 2: ontvangst van een stof (of mengsel) buiten de EU en invoer in de EU (of een handeling met een stof (blenden/additiveren));

Scenario 3: ontvangst van een stof (of mengsel) buiten de EU en opslag in entrepot.

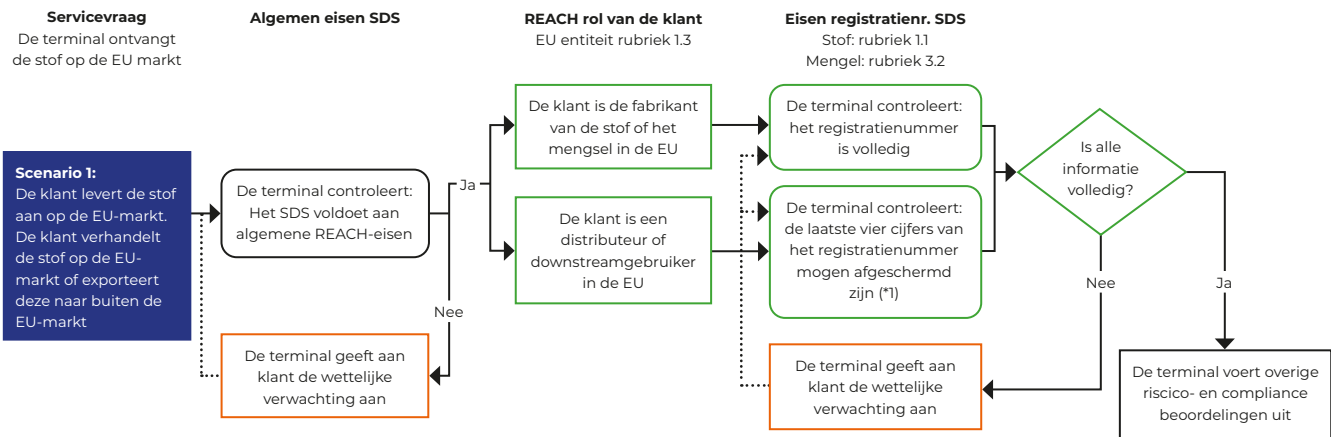
De te volgen stappen van elk scenario voor de terminal zijn hieronder uitgewerkt.

2.2 De scenario's (service en klant)

2.2.1 Scenario 1: ontvangst in de EU en verdere doorvoer in de EU of export buiten de EU

In dit scenario ontvangt de terminal de stof van een partij in de EU (van een producent, distributeur of downstreamgebruiker) en vindt verdere doorvoer in de EU of export buiten de EU plaats. De REACH-plichten bij ontvangst en de controles die de terminal moet uitvoeren in de EU, zijn gelijk in beide scenario's en wordt daarom beschouwd als één scenario. De uiteindelijke bestemming heeft daarop geen invloed.

Figuur 1 Scenario 1: de terminal ontvangt de stof op de EU-markt

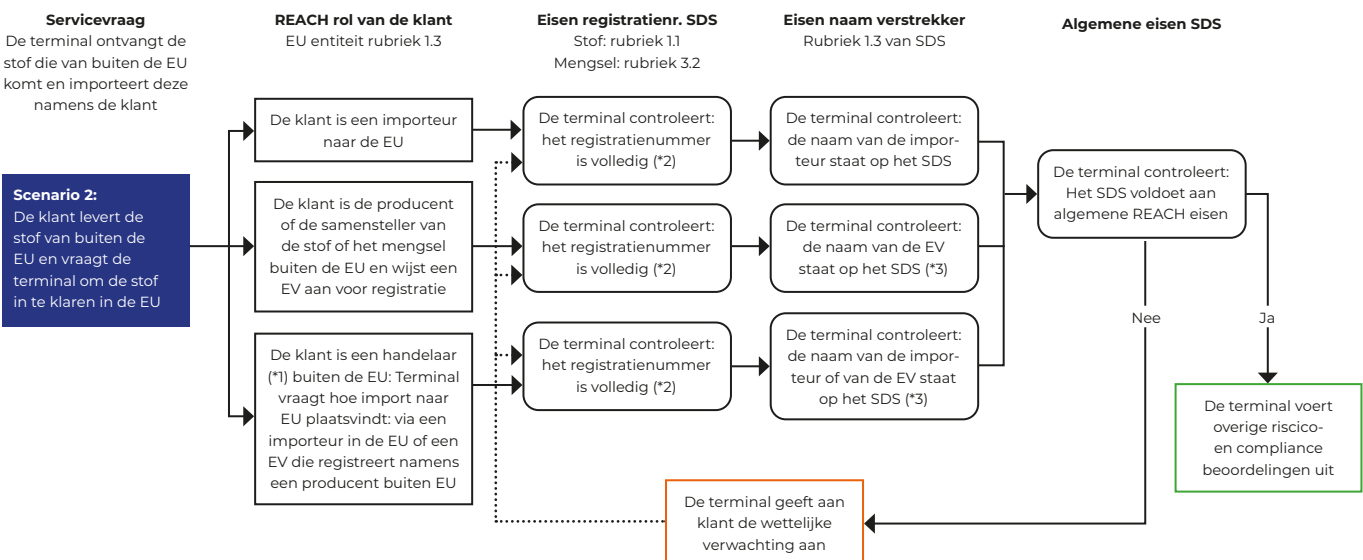

*1 Bij handhaving moet de leverancier het volledige registratienummer binnen zeven dagen beschikbaar hebben voor de autoriteiten (De terminal hoeft het volledige nummer niet te ontvangen)

2.2.2 Scenario 2: ontvangst van buiten de EU en invoer in de EU

In dit scenario ontvangt de terminal de stof van een partij die de terminal vraagt het product te importeren in de EU. De klant is vaak een handelaar buiten de EU. Deze moet aan de terminal duidelijk maken via welke entiteit en REACH-rol het product op de EU-markt wordt geplaatst. De klant hoeft niet gelijk te zijn aan de entiteit die deze REACH-rol vervult. Als een stof onder douanede- depot blijft én bewerkt wordt, is dit scenario ook van toepassing.

Figuur 2 Scenario 2: de terminal ontvangt de stof die van buiten de EU-markt komt en importeert deze namens de klant

*1 Een handelaar buiten de EU kan geen product op de EU-markt plaatsen. Dat moet via een importeur of een EV (enig vertegenwoordiger). Maar een handelaar buiten de EU kan zelf geen EV aanwijzen, dat kan enkel namens de producent of samensteller (menger) buiten de EU. Dat non EU-bedrijf hoeft niet op het SDS, maar moet wel bekend zijn bij de terminal. De handelaar moet dus aangeven namens welke producent of samensteller buiten de EU de EV in de EU is aangewezen. De EV moet in 1.3 van het SDS zijn aangegeven.

*2 Sommige non-EU handelaren bestrijden de verplichting voor het noemen van de EU-entiteit op het SDS (en volledig registratienummer) en plaatsen hun non-EU-identiteit op het SDS. In zulke gevallen kan de terminal als alternatief in een apart document het bewijs van registratie en het

volledige registratienummer van ECHA accepteren, zolang de inspectie (ILT) geen eenduidige positie heeft ingenomen ten aanzien van de positie van deze non-EU-handelaren.

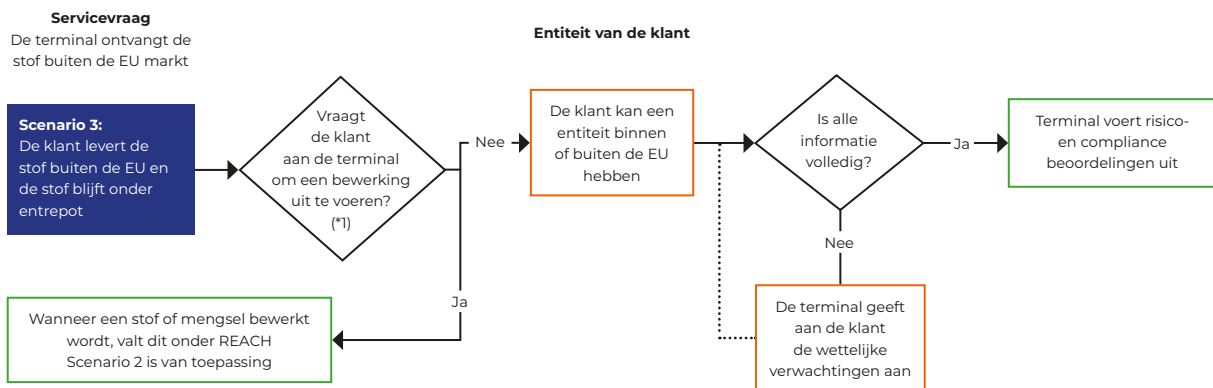
*3 Optioneel kan ook de naam van de non-EU-entiteit worden toegevoegd op het SDS. De naam van de EV is echter verplicht. De terminal moet worden geïnformeerd namens welk non-EU bedrijf de EV optreedt. Als de terminal dat niet weet, kan zij niet checken of de stof of het mengsel volgens REACH naar de EU komt.

LET OP! Dit scenario geldt ook voor stoffen die onder entrepot staan en hier gemengd worden. Dit heeft te maken met het feit dat er een handeling wordt verricht met de stof(fen) en dat het dan niet is uitgezonderd van REACH. Dat kan enkel plaatsvinden als de stoffen geregistreerd zijn.

2.2.3 Scenario 3: ontvangst van buiten de EU en opslag onder toezicht

In dit scenario ontvangt de terminal de stof van een partij die de terminal vraagt het product op te slaan onder douanetoezicht. Het product wordt niet in de EU geïmporteerd. Dat kan zonder REACH-registratie, indien de stof niet wordt bewerkt of verwerkt. Gebeurt dat toch, dan moeten alle stoffen geregistreerd zijn en is scenario 2 van toepassing.

Figuur 3 Scenario 3: de terminal ontvangt de stof buiten de EU-markt

*1 Wanneer een stof (of mengsel) onder douane toezicht staat, is REACH is niet van toepassing.

LET OP! Wanneer de stoffen bewerkt of verwerkt worden, dan is REACH wél van toepassing (artikel 2.1b). Dit betekent dat handelingen zoals blenden of op specificatie brengen niet zomaar kunnen plaatsvinden. De stof die (of het mengsel dat) bewerkt wordt is dan verplicht om aan REACH te voldoen. De stof of het mengsel moet dus geregistreerd worden en een SDS conform REACH hebben. In dit geval scenario 2 van toepassing.

In dit scenario ontvangt de terminal de stof van een partij die de terminal vraagt het product op te slaan onder toezicht en enkele handelingen te verrichten (bijvoorbeeld blenden of op specificatie brengen). Het product wordt niet in de EU geïmporteerd.

Let op special case: handelingen in douane-depot

REACH is niet van toepassing op stoffen onder douanetoezicht, tenzij zij worden bewerkt of verwerkt (artikel 2.1b).

Een handeling, zoals blenden of op specificatie brengen, is een bewerking, die alleen maar toegestaan is, op de voorwaarde dat de stoffen waar het om gaat aan REACH voldoen. In praktijk betekent het dat de stof niet in de EU wordt geïmporteerd (fiscale douaneregels), maar dat de REACH-aspecten (zoals registratie in de EU en een SDS conform bijlage II van REACH) en de controles die in scenario 1 staan wel van toepassing zijn.

2.3 Overige risico- en compliance beoordelingen

Wanneer op basis van één van de drie scenario's de compliance van het SDS en de REACH-registratie is gecheckt, moet de terminal de overige risico en compliance beoordelingen uitvoeren.

Die zijn in te delen in de volgende twee categorieën:

1. de "eigen" REACH-rol;
2. overige kwaliteits-, milieu- en veiligheidsbeoordelingen.

2.4 De "eigen" REACH-rol

De scenario's in paragraaf 3.2 richten zich op de rol van de terminal die de gegevens van haar klant controleert, om zo te controleren of het product voldoet aan de REACH-regelgeving. Dit gaat met name om het registratie-aspect van REACH via de gegevens op het SDS. Deze controles hebben vooral als doel te voorkomen dat door gebrek aan controles de terminal medeverantwoordelijk gehouden kan worden voor het niet voldoen aan REACH. Daarnaast zijn er plichten vanuit REACH die direct op de terminal betrekking hebben. Die worden hieronder toegelicht.

2.4.1 De terminal in zijn rol als downstreamgebruiker of distributeur

Wanneer de terminal een SDS ontvangt van een leverancier, ligt de verplichting bij de terminal om het gehele SDS te controleren op de REACH-eisen (Annex II). De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft hiervoor een checklist opgesteld: [VIB-check | Inspectie Checklist door de Nederlandse Arbeidsinspectie \(inspectie-checklist.nl\)](#). Deze checklist is echter niet voldoende om volledige REACH-compliance te controleren. De controle van het SDS is in de volgende fasering aanbevolen:

1. initiële kwaliteitscontrole (zie hierboven: via de website van de NL Arbeidsinspectie);
2. administratieve controle van de klant van de terminal (onder andere controle op de rollen en registratienummers in deze handreiking);
3. consistentie check van het gehele SDS (volledige controle ten opzichte van Annex II REACH);
4. indien een eSDS: zie hieronder toelichting.

Indien het een extended-SDS (eSDS) betreft, met een bijlage (een zogenoemd uitgebreid VIB in het Nederlands) waarin alle toegestane toepassingen en bijbehorende veiligheidsmaatregelen staan, dan moet de terminal dit binnen 12 maanden opgevolgd hebben. Dit gaat in twee stappen:

1. identificeer of de toepassing in het eSDS staat;
2. breng de maatregelen op locatie in lijn met de maatregelen die bij de toepassing staan.

Een voorbeeld van een handeling in het eSDS is het nemen van een monster uit een tank. Op de bijlage kan dan gedetailleerd staan onder welke condities en met welke maatregelen dit moet gebeuren. De terminal moet dit dan checken en in het managementsysteem aangeven dat de methode van het eSDS gecheckt is en wordt opgevolgd.

ECHA heeft hiervoor in het Nederlands een beknopt en uitgebreid "Richtsnoer voor downstreamgebruikers" opgesteld. Deze is te vinden op de ECHA-website met handreikingen: [Toelichting op REACH - ECHA \(europa.eu\)](#).

Special Case: een stof met een registratie als tussenproduct (intermediate)

Soms ontvangt de terminal als downstreamgebruiker een stof met registratie als tussenproduct (intermediate in de Engelse versie). Deze status als tussenproduct staat in Sectie 1.1. van het SDS.

Dit heeft veel consequenties voor de terminal omdat de stof onder Strictly Controlled Conditions (SCC) opgeslagen moet worden. Dit betekent dat elke blootstelling aan de stof voorkomen moet worden voor zowel naar mens als milieu. Dit moet geborgd worden door middel van gevalideerde technische maatregelen en een solide managementsysteem. Daarnaast moeten de SCC goed worden gedocumenteerd door de terminal.

Bij de ontvangst van een dergelijk tussenproduct moet ook tussen leverancier en ontvanger (de terminal) vastgelegd worden dat beide zich aan deze SCC zullen houden. Een ECHA-richtlijn gaat hier verder op in: [Guidance on Intermediates \(europa.eu\)](https://europe.eu).

2.4.2 De functie van een SDS in en buiten de EU

Degene die een stof of een mengsel levert is verplicht het SDS op te stellen voor deze levering. Dit geldt voor zowel levering onder douanetoezicht als levering in de EU. De SDS'en hebben hetzelfde format, maar de kaders waaraan ze moeten voldoen kunnen verschillen. In de EU is REACH het kader, in transport en onder douanetoezicht is het Global Harmonized System of Chemicals (GHS) het kader.

Doel van het SDS is het vastleggen en overdragen van informatie, zoals de gevaarseigenschappen, maatregelen voor veilig gebruik en bij calamiteiten en enkele regelgevingsinformatie. Op deze manier kan de ontvangende partij de stof veilig gebruiken en de wettelijke plichten vervullen (vooral ten aanzien van REACH in de EU).

Wereldwijd is door de Verenigde Naties het GHS ontwikkeld. Hierin staan de eisen voor een GHS – SDS, welke uit 16 secties bestaat. De EU heeft deze systematiek van 16 secties overgenomen in REACH met aanvullende administratieve eisen die gerelateerd zijn aan het REACH-proces. In Bijlage II van REACH staan de exacte eisen voor SDS'en in de EU. In dit kader is het goed te melden dat een SDS wettelijk in principe in het Nederlands moet worden aangeleverd maar dat gezien de internationale wereld waarin terminals opereren een Engelse versie vaak wordt geaccepteerd; de wettelijke verplichting is leidend.

In Resolutie MSC.286(86) van de International Maritime Organization (IMO) staat welke informatie in de SDS moet staan voor scheepsladingen. Deze resolutie verwijst ook weer naar dezelfde 16 secties waaruit een SDS moet bestaan, in GHS, de laatste versie.

Samenvattend, voor elke levering (binnen of buiten de EU) moet een terminal een compleet en accuraat SDS ontvangen met alle informatie in de 16 secties, zowel voor stoffen in transit en onder douane-depot, als in de EU. In de EU moet het SDS aan de aanvullende (administratieve) REACH-eisen voldoen.

2.4.3 Rol als registrant

De producent of importeur van een stof heeft een registratieplicht. De terminal neemt in principe deze rol als registrant nooit op zich. In hoge uitzondering, indien er sprake is van import naar de EU door de terminal zelf (niet namens een klant) of productie van een stof, dan moet de terminal registreren. Er is dan sprake van productie van één of meerdere stoffen, bijvoorbeeld in de volgende gevallen:

- bij destillatie;
- terugwinning van afval tot grondstof;
- condensaat dat vrijkomt uit een vapour recovery unit (niet zijnde afval).

Deze handreiking gaat niet verder in op de registratieplicht van de terminal in dit geval en verwijst hiervoor naar het ECHA-richtsnoer in het Nederlands (beknopt en uitgebreid) “Richtsnoer voor registratie”, welke te vinden is op de ECHA-website met handreikingen: [Toelichting op REACH - ECHA \(europa.eu\)](#)

2.4.4 De functie van het stofidentiteitsprofiel (SIP)

Om te bepalen of een stof in het profiel van een ingediend registratiedossier past, moet er gekeken worden naar het zogenoemde **stofidentiteitsprofiel (SIP)**. Het profiel van de stof van het hoofddossier wordt het SIP genoemd. Het profiel van de stof van een mederegistrant wordt de **“Typical”** of **“Typische samenstelling”** genoemd. Het SIP geeft aan wat de concentraties van verschillende componenten voor een stof kan zijn. Dit wordt vervolgens vergeleken met de concentraties van de Typische samenstelling.

De concentraties van de componenten in de **Typische samenstelling** moeten passen binnen het bereik van de concentraties van de componenten van het **SIP**, zodat de mederegistrant gebruik kan maken van het hoofddossier als zijn registratiedossier. Deze check of de concentraties van de Typische samenstelling, binnen de concentraties van het **SIP** (zie als voorbeeld tabel 1), is onderdeel van het registratiedossier waarover een mederegistrant moet beschikken. Er wordt hierbij niet alleen gekeken naar de stof zelf, maar ook naar het (maximale) percentage van mogelijke sporenelementen.

Vooraf voor UVCB's, zoals petroleumstoffen, is het profiel van de stof van de mederegistrant van belang vanwege de enorme variatie aan mogelijke concentraties van componenten.

Tabel 1 Voorbeeld Typical van de mederegistrant ten opzichte van de SIP van het dossier

Componenten	Typical	SIP Registratie dossier
X	50-60%	30-70%
Y	25-30%	20-50%
Z	11-15%	10-20%

Een analyse van het product van de mederegistrant moet aan het Registratiedossier worden toegevoegd. De analyse moet aantonen dat de componenten binnen de range van de eigen Typische samenstelling vallen. Indien de variatie groot is, kan de Typische samenstelling de grenzen van de SIP aannemen.

Vooraf voor petroleumproducten, met variabele compositie, zijn de klanten van terminals verantwoordelijk voor het monitoren dat de stof binnen de ranges van de componenten, genoemd in de SIP, blijft. Indien dit niet het geval zo is, is er sprake van een stof die onder een ander CAS/EINECS geregistreerd moet worden. Dit betekent dat er sprake is van een niet geregistreerde stof die in de EU in de handel wordt gebracht.

Het is niet zo dat de terminal de SIP van de klant moet controleren. De terminal moet wel borgen dat de klanten, die tevens registrant zijn (bij import naar de EU), een goede controle op hun eigen compositie, ten opzichte van de SIP van het dossier, uitvoeren. Dit is vastgelegd in het productacceptatieproces van de terminal, conform de VOTOB Richtlijn productacceptatie. Aangeraden wordt ook om dit soort aspecten contractueel vast te leggen. Dit is met name van belang bij complexe stoffen. Door het volgen van het productacceptatieproces wordt de registratie door klanten gemonitord. Wanneer dit niet gebeurt, rekent handhaving dit aan als gebrek op controle op de juiste registratie. Ook dit wordt gezien als economisch delict.

2.4.5 Autorisatie en beperking (restrictie)

REACH-autorisatie en beperkingen (restriction in het Engels) zijn er om de risico's van de meest gevaarlijke stoffen te beheersen. Dit betekent dat stoffen beperkt of helemaal niet toegepast mogen worden. Stoffen die vallen onder de autorisatieplicht staan op bijlage XIV van REACH, stoffen met een beperking zijn opgenomen in bijlage XVII.

Wanneer een klant van een terminal een product aanbiedt, die in één van de twee genoemde bijlagen staat, dan moet het SDS dit vermelden en moet de terminal (in overleg met de klant) het product gebruiken binnen de randvoorwaarden van de autorisatie of beperking. De terminal is een downstreamgebruiker en moet voldoen aan de voorwaarden van beperkingen of autorisaties die op een stof van toepassing kunnen zijn en op het SDS vermeld moeten worden.

Indien het SDS niet duidelijk is, kan de terminal zelf controleren of de stof op één van de lijsten staat via de website van ECHA:

Voor autorisaties: [Autorisatielijst - ECHA \(europa.eu\)](https://echa.europa.eu/nl/autorisatie)

Voor beperkingen: [Lijst van beperkingen - ECHA \(europa.eu\)](https://echa.europa.eu/nl/lijsten)

Recente douanewetgeving die verwijst naar REACH-beperking (Annex XVII)

Let op: recente douanewetgeving verwijst naar de beperkingenlijst van REACH. Indien een stof op de lijst staat en de terminal namens de klant het product moet inklaren in de EU, moet deze op het douaneformulier aangeven op basis van welke uitzondering van de beperking, de toepassing van de stof toegestaan is. Alle details van de beperking en uitzonderingen staan in de lijst van beperkingen op de website van ECHA.

2.5 Overige kwaliteits-, milieu- en veiligheidsbeoordelingen

Naast REACH heeft elke terminal zijn eigen kwaliteitsstandaarden, (omgevings-)vergunningsvoorwaarden en verplichtingen op basis van diverse besluiten (Arbeidsomstandighedenbesluit, BRZO, Activiteitenbesluit, Omgevingswet enz.).

Veel, zo niet al deze voorwaarden, zijn gebaseerd op de aard van de stoffen (bijvoorbeeld ZZS of niet), overige gevaarseigenschappen van de stoffen en/of de hoeveelheden op de terminal. Deze verplichtingen moeten allen getoetst worden op haalbaarheid en conformiteit, voordat het product op locatie ontvangen kan worden.

Deze handreiking gaat verder niet in op deze verplichtingen.

Slotwoord

De terminals in Nederland zijn de cruciale schakel bij de ontvangst van stoffen en mengsels op de EU-markt. Veelal is een terminal de eerste stop op weg naar de EU, vanwege de douane activiteiten die door een terminal worden uitgevoerd op naam van een klant.

Het is uiteraard de verantwoordelijkheid van de klant om te voldoen aan de Europese wetgeving (REACH) bij het importeren van stoffen op de Europese markt. Echter, omdat de terminal handelingen verricht voor de klant om import te faciliteren, neemt zij hiermee medeverantwoordelijkheid voor de import op zich. Dit betekent dat de terminal eveneens medeverantwoordelijk is voor een eventuele non-compliance aan REACH.

Het SDS speelt een kritische rol bij de compliance aan REACH. Aan de ene kant is het een communicatiemiddel waarin milieu- en veiligheidsrisico's, en benodigde maatregelen zijn vastgelegd. Anderzijds toont het EU-SDS aan hoe de conformiteit ten opzichte van REACH is geregeld. Vanwege de medeverantwoordelijkheid die de terminal draagt bij non-compliance aan REACH, is het van belang om het SDS van een stof hierop te controleren. Daarnaast is het belangrijk om voorafgaand aan de afspraak van welke services er verricht worden, te checken hoe de conformiteit aan REACH geregeld is door de klant.

De verstrekker van het SDS is verantwoordelijk voor compliance van wat erop staat. De verstrekker is een entiteit in de EU en vervult een van de vijf gedefinieerde rollen conform REACH.

In geval van een import- situatie naar de EU, is het volledige REACH-registratienummer van de geïmporteerde stof(fen) weergegeven op het SDS.

Voor het controleren van de REACH-compliance door de terminal, is een drietal scenario's opgesteld van de services die door een terminal voor de klant worden uitgevoerd. Wanneer een nieuwe klant zich meldt bij de terminal, of wanneer de klant een andere service van de terminal vraagt, dienen de scenario's opnieuw doorlopen te worden.

De volgende scenario's zijn opgesteld:

Scenario 1: ontvangst van een stof (of mengsel) in de EU en verdere doorvoer in de EU of daarbuiten (de bestemming maakt geen verschil);

Scenario 2: ontvangst van een stof (of mengsel) buiten de EU en invoer in de EU (of een handeling met een stof (blenden/ additiveren));

Scenario 3: ontvangst van een stof (of mengsel) buiten de EU en opslag in entrepot.

Let op! Wanneer een stof (of mengsel) van buiten de EU wordt opgeslagen in entrepot en hier vervolgens een handeling (bijvoorbeeld mengen of additiveren) mee wordt verricht, dan is *scenario 2* van toepassing in plaats van het derde scenario.

Elk scenario geeft aan welke informatie er gecontroleerd moet worden. Hieronder een aantal informatiebronnen, die daartoe geraadpleegd kunnen worden.

Voor meer informatie over het productacceptatieproces is het document "VOTOB Richtlijn Productacceptatie" beschikbaar.

De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft een checklist opgesteld om een SDS te controleren op REACH vereisten: [VIB-check | Inspectie Checklist door de Nederlandse Arbeidsinspectie \(inspectie-checklist.nl\)](#)

Op de ECHA-website [ECHA \(europa.eu\)](#), is het mogelijk om de REACH-wetgeving en een [Toelichting op REACH](#) met verschillende richtsnoeren te raadplegen. Daarnaast beschikt de ECHA-website over een grote database met informatie over geregistreerde stoffen.

De Nederlandse overheid heeft daarnaast een REACH en CLP-informatiewebsite, welke eveneens geraadpleegd kan worden: [Chemische stoffen goed geregeld! | Chemische stoffen.](#)

Begrippenlijst

Begrip of afkorting

Definitie

Distributeur

Elke in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, met inbegrip van detailhandelaren, die een stof, als zodanig of in een mengsel, uitsluitend bewaart en in de handel brengt ten behoeve van derden.

Downstreamgebruiker

Elke in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, niet zijnde een fabrikant of importeur, die een stof, hetzij als zodanig, hetzij in een mengsel, gebruikt bij zijn industriële activiteiten of beroepsactiviteiten. Distributeurs en consumenten zijn geen downstreamgebruikers.

Wederimporteurs die krachtens artikel 2, lid 7, onder c), zijn vrijgesteld, worden als downstreamgebruikers beschouwd.

ECHA

European Chemical Agency. De Europese autoriteit op het gebied van de registratie van stoffen.

EC-nummer en CAS-nummer

Europese en internationale nummers voor het identificeren van een stof(fendossier).

Enige vertegenwoordiger (EV)

Een buiten de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die een stof als zodanig dan wel in mengsels of in voorwerpen vervaardigt, een mengsel formuleert of een voorwerp vervaardigt dat in de Gemeenschap wordt ingevoerd, kan met wederzijdse instemming een in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon aanwijzen om als zijn enige vertegenwoordiger de verplichtingen voor importeurs overeenkomstig deze titel te vervullen. Only representative (OR) in het Engels.

Fabrikant

Een in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de Gemeenschap een stof vervaardigt.

GHS

Global Harmonized System of Chemicals: Wereldwijd kader: vergelijkbaar met REACH, maar ontwikkeld door de Verenigde Naties.

Handelaar

Dit is geen officiële rol volgens REACH. Echter hebben terminals vaak met handelaren te maken.

Hoofdregistrant

De registrant die het volledige registratiedossier van een stof indient bij ECHA. Mederegistranten kunnen naar de data in dat dossier verwijzen vanuit het dossier dat zij indienen.

ILT

Inspectie Leefomgeving en Transport.

IMO

International Maritime Organization.

Importeren

Een stof van buiten de EU-markt op de EU-markt brengen. NB: een terminal kan namens een klant een stof importeren. De klant (of aangewezen EV) blijft de verantwoordelijke importeur.

Importeur

Een in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die voor de invoer verantwoordelijk is.

Mengsel

Een mengsel of oplossing bestaande uit twee of meer stoffen.

REACH

REACH staat voor registratie, evaluatie, autorisatie en beperking van chemische stoffen.

Registrant

De fabrikant, of importeur van een stof, dan wel de producent of importeur van een voorwerp, die een registratie voor een stof indient overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1907/2006.

RMOA

Risk Management Option Analysis: beoordeling door de EU Commissie welk wettelijk proces het beste de risico's van de stof beheerst.

Samensteller

Samenstellers zijn downstreamgebruikers die mengsels produceren en meestal verderop in de toeleveringsketen of rechtstreeks aan consumenten verkopen. Zij vermengen stoffen en/of mengsels zonder dat tijdens het proces een chemische reactie plaatsvindt. Formulator in het Engels.

SCC

Strictly Controlled Conditions. Als een stof als tussenproduct wordt aangeleverd, gelden deze voorwaarden om blootstelling te voorkomen.

SDS

Safety Data Sheet, ook wel veiligheidsinformatieblad (VIB) in de Nederlandse context.

SIP

Stofidentiteitsprofiel (Substance Identity Profile). Hierin is de samenstelling van een UVCB vastgelegd.

Stof

Een chemisch element en de verbindingen ervan, zoals zij voorkomen in natuurlijke toestand of bij de vervaardiging ontstaan, met inbegrip van alle additieven die nodig zijn voor het behoud van de stabiliteit ervan en alle onzuiverheden ten gevolge van het toegepaste procedé, doch met uitzondering van elk oplosmiddel dat kan worden afgescheiden zonder dat de stabiliteit van de stof wordt aangetast of de samenstelling ervan wordt gewijzigd.

SVHC

Substance of Very High Concern – oftewel de meest gevaarlijke stoffen.

Typische samenstelling

Stofanalyse door een mederegistrant. De concentraties van de Typical moeten binnen de concentratiebereiken van de geregistreerde stof vallen.

UVCB

Stoffen van onbekende of variabele samenstelling, complexe reactieproducten of biologische materialen. Petroleumproducten zijn bijvoorbeeld UVCB's.

REACH vanuit het terminal perspectief

VOTOB

Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
T: + 31 (0)70 205 18 69
E: info@votob.nl

Met medewerking van:
Royal HaskoningDHV